

ACC. N:R M. 12937: 1-5.

Landskap: *Småland* Upptecknare: *E. Th. Pettersson, Ljingsjö*
Härad: *Konga* Berättare: " " "
Socken: *Ljinder* Berättarens yrke: *lantbr.*
Uppteckningsår: *1953* Född år *1876* i *Ljinder*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Kyrklundor. sid. 1-5.

Lu F. 88.

Skriv endast på denna sida

1

ACC. N:R M. 12937:1

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Bruket att bära "örtkast" till kyrkan uppkörde om-
skektaftet, kanske något decennium senare.

Kryddkärt kallade man också växter som man
har inom psalmbokens första psalm. Kryddväxternas
bestod av "salviva" salvia, Åbrödd, Isop
och karevudel ~~och~~ Om psalmboken vinades
en värdelst, hoplagd i fyra delar. De framtiden
mer jag, såg bära dessa nämnda växter, höll
psalmboken tygdit mot midjan med blommorna
uppsät och med vänster hand. Med höger hand
höll man upp hjulan, som ju alltid var ^{lång} ~~en~~
annars släpde på marken. Finga anän sågs lösa
slika saker. Man och hustru alltid i sällskap
och värtan söndagligen. Blomsterkransen
bars på lika ^{ett} hem och lag på det stora slagbordet ^{med lag} till söndagsk.
ej vintertid. Man har troligen växternas för
att friska upp sig sig, samt för att hålla sömnen
borta. Under predikans gång sändes örtkastet

Luf 88

1

ACC. N:R M. 12937:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ungefär till alla i kyrkbanken. Alla i kyrkan
hade samma kyrkbänk, så det var således till
kända personer. Vid konfirmationen hade
flickorna en blomsterkrans virad som en
börste, tät och rund. Pojkarna hade en myrten-
krans och en liten blomma från förstentädlet,
en ros eller ^{en} kamikablomma, som ju hade en
stark lukt. I flickornas buketter kunde det vara
ängblommor och försttblommor, trädrovor som
fanns i många variationer. Vid vigsel alltid
myrtenkrans. Antänksamma mödrar planterade
myrten då man hade flickor som nämnde sig
giftas äldre. Söndliga en brudarna hade myrten
som krona andra som kran. Aldriga gumor
eller fruar, ofta fattigt folk, tillhanda annars
blommor och tillverkade prydnaden ifråga.
Dessa fruntimmar blevo alltid bjödna på efter-
brölloppet. Huru de släkt så voro de natur-

ACC. N:R M. 12937:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

liktvis med på bröllopet. Har inte något att med-
dela om varför men annars var dessa blomster-
krukar som jag ^{nu} ännu uppskattat. Har glömt nämn-
a att dessa större blomsterkrukar sattes i ett ljust
papper. Sedan har nu kommit igen.

duktflaskor och luktflaskor (svamp i en dosa).
Voro så goda som på auktionering innan 1900-talets
början. Dessa dosor voro av gammalt silver, i
~~svart~~ antingen "andagods" eller fästmansspre-
sentor. Svampen i dosan uppfrysades då och
då med ny parfym. Skickade i kyrkbänken
ungefär som kryddkrukan. Som ung flicka,
6. a 8. åring har min hustru född 1884 fått
luka i en svampdosa, då hon var med
sin mor i kyrkan. Minns ännu lukten, säger
hon. Älskade sin mors svampdosa. Tyvärr
har vi beslutats på denna och många dyrbare silversaker.
(affektionsaker) silveraker.

4

ACC. N:R M. 12937: 4.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Männan hade ej sådana dosor. I silverdosan som
 ej innehöll ^{svamp} en och var av större förmat, hade
 man kryddor av olika slag, pepparmynta-
 ställer, sockerkryddor, som också kallades krydd-
 kryddor. Kryddkryddan innehöll en enda
 korn femkal, glassat med socker. Cirkule-
 ra de också i kyrkbanken. "Sockerpinnaaturlän-
 jades ej heller. Dessa karameller kunde vara
 av olika sortering, ingefärspinningar och polka-
 grisar. Polkagrissarna voro av senare förmat,
 ej stora som nu. Vid julen hade karlarna
 äpplen och nätter med i kyrkan. Snusöt
 var karlarnas egen kär krydda. Nästan alla
 karlar snusade och hade dosor. Dosorna kunde vara
 av olika slag. Av mässing med speydel locket.
 Näsardosor var ej heller ovanlig. Silver och
 horn dosor och till och med dosor av stål fanns.
 Med bjöd i banken, blö de närmaste, samt i

bänken framför och bakom. Själva smussade jag ej,
 men så mycket heller bjöd man mig. Jag brukade
 då jag sända lösen i andra närstående hankor, så
 den kom hem tillbaka. Sådan vållade löje och ena
 tog alltid två priser. När någon närstående eller
 bekant slumrade in, brukade man gerna,
 genom en lät knuff hålla fram lösen. Sådan vålling
 togs ej illa upp. Själven till kyrkan var det endast
 Karlarna förbehållit sig. Men det bjöd
 man barnen. Aldrig såg jag att de äldre bjöd
 varandra. Har dock hört att sådant förkom.
 Har aldrig hört att att prästerskapet tyckte
 illa om smussandet. Kanske det var för att vår
 egen präst vid sekelskiftet var en storsmussare,
 som gerna tog en pris t. o. m. under högmässan,
 som ingen ovilja mot smussandet förkom. Har aldrig
 heller hört om talas att prästerskapet i allmänhet
 ogillade osedna att smussa, ty en ful osed var det.
 Smussandet och bjödningarna var dock komna även, men det var en annan historia